

۲۰۱۳/۰۹/۲۶

ولی احمد نوری

میرمن "شکر دخت جعفری"، داکتر افغان وسیله جدیدی را برای موثرتر ساختن (رادیوتراپی) کشف کرده است

عنوان بالا، عنوان مطلبی است که در سایت پروگرام دری رادیو بی بی سی نشر شده است و سپاس و تشکر فراوان از همکار و دوست گرانقدرم جناب مسعود فارانی که لینک این مطلب فوق العاده دلچسپ و مهم طبی را که در سایت بی. بی. سی. نشر شده است بمن فرستادند.

وزارت تحصیلات عالی افغانستان و پوهنتون سری برتانیه (surrey) اعلام کرده اند که "شکر دخت جعفری"، محصل افغان دوره دوکتورای این پوهنتون توانسته، وسیله جدیدی را برای موثرتر ساختن معالجه تشعشی (رادیوتراپی) که برای تداوی بیماران سرطان به کار می رود، ابداع کند. پوهنتون سری نیز در وبسایت رسمی خود نوشته است که پدر "شکر دخت" به دلیل بیماری سرطان جان خود را از دست داده بود، بیماری که اکنون دخترش در زمینه تداوی آن تخصص دارد.

"شکر دخت جعفری" داکتر جوان افغان در حال بدست آوردن تخصص در پوهنتون سری برتانیه

تشخیص و درمان سرطان سینه در افغانستان

مسئولان مرکز تحقیقات این پوهنتون گفته اند که طرح خانم جعفری در زمینه معالجه تشعشی بر اساس تحقیقات پروفیسور دیوید برادلی (David Bradly) انجام شده که در آن از فایبرهای شیشه ای استفاده می شد. ولی این روش قیمت و انجام آن مشکل بود. اکنون خانم جعفری در تحقیقات خود به روش موثرتر و ارزان تری دست یافته است. میرمن جعفری گفته که او در کودکی از مهره های شیشه ای برای ساختن گردنبندهای ارزان قیمت برای بدست آوردن پول استفاده می کرد. این موضوع به او ایده داد تا بتواند از آنها وسیله ارزان قیمت و بهتری را به منظور معالجه تشعشی استفاده کند.

مهره هایی که خانم جعفری برای این کار استفاده کرده کمتر از هشت افغانی (۲ سنت) قیمت دارند، در حالیکه وسایلی که هم اکنون برای این کار استفاده می شود، هم محدودیت های خاص خود را دارد و هم هر کدام آن بیشتر از ۵۰ دالر (۲۵۰۰ افغانی) قیمت دارند.

خانم جعفری با اشاره به این دستاورد به بی بی سی گفت: «من با استفاده از مهره های شیشه ای که به راحتی و در همه جا یافت می شود توانسته ام وسیله جدید و ارزان اندازه گیری بسیار دقیق تابش اشعه را بسازم.»

د پانوی شمیره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آنلین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

این محصل افغان افزود که یکی از دلایل عدم موثریت تداوی از طریق رادیو تراپی برای بیماران سرطانی عدم موجودیت وسیله اندازه گیری دقیق و صحیح مقدار تشعشع است که به بیماران سرطانی داده می شود. او افزود که در روش های معالجه تشعشی یا به مریض مبتلا به سرطان تشعشع کافی نمی رسد و سرطان دوباره عودت می کند و یا اینکه به مریض تشعشع بیش از اندازه داده می شود، که دریافت مقدار زیاد شعاع هم باعث مسمومیت بیمار سرطانی شده و یا اینکه پس از مدتی به دلیل گرفتن شعاع بیش از حد به نوع دیگری از بیماری سرطان مبتلا می شوند.

"هدف من از این تحقیقات پیدا کردن راهی برای غلبه بر این مشکلات بود، تا بتوانیم مقدار دقیق اشعه داده شده به مریض را اندازه بگیریم و از طرفی مصارف آن بسیار کم و دستیابی به آن راحت باشد." خانم جعفری که اکنون دوره دوکتورای خود را در پوهنتون سَری برتانیه می گذارند، توضیح داد که در سال های اخیر تلاش های زیادی جهت رفع این مشکل انجام شده و اکثر راه حل ها کاملاً موثر نبوده و وسایل تولید شده جهت کنترل مقدار اشعه بسیار پیچیده و پرمصرف بوده است.

او با اشاره به اینکه استفاده از روش قدیمی برای کشورهای مثل افغانستان مصارف زیادی می طلبد، افزود که هدف من از این تحقیقات پیدا کردن راهی برای غلبه بر این مشکلات بود تا بتوانیم مقدار دقیق اشعه داده شده به مریض را اندازه گیری دقیق کنیم و از طرفی مصرف آن بسیار کم و دستیابی به آن برای همه آسان و ممکن باشد.

خانم جعفری در ولسوالی 'سنگ تخت' ولایت دایکندی در مرکز افغانستان دیده به جهان گشود. او افزود که نتایج تحقیقات فعلی مثبت بوده و با توجه به مصرف کم آن، امیدوارم که در کشورهای فقیر و در حال رشد و سازمان های بین المللی مانند سازمان بین المللی انرژی اتمی، بتوان از این روش ارزان و موثر جهت کنترل کیفیت معالجه تشعشی استفاده کرد.

میرمن "شکردهخت جعفری" تأکید کرد که اکنون برنامه این است تا به صورت یک پروژه مقدماتی از این وسیله در چندین مرکز اشعه معالجوی در سراسر برتانیه استفاده شود. او افزود که این وسیله 'دوزیمتری' (Dosimetry) کاربرد های بالقوه دیگری، مانند اندازه گیری اشعه و مواد رادیو

منظره ای از روستای که "شکردهخت جعفری" در آنجا به دنیا آمده است

د پانو شمیره: له ۲ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

اکتیبو در وقت انفجارهای اتمی و یا استفاده از آن در موارد معالجه تشعشعی صنعتی همانند اشعه دهی برای ضد عفونی کردن لوازم جراحی، میوه جات و صحتی نمودن مواد غذایی، هم دارد.

این محصل افغان اکنون عضویت کمیسیون عالی انرژی اتمی افغانستان را نیز بدست آورده است.

خانم جعفری در ولسوالی 'سنگ تخت' ولایت دایکندی در مرکز افغانستان دیده به جهان گشود. کودک خردسالی بود که خانواده اش به دلیل تهاجم نیروهای شوروی به افغانستان و بمباران محل سکونت آنها مجبور به ترک وطن شد و در سال ۱۳۶۲ شمسی خانواده اش به کشور ایران مهاجر شد.

شکردهخت از معدود کسانی بود که به عوض کار در کوره های خشت پزی با حمایت پدرش به مکتب رفت. او در سال ۱۳۷۵ وارد پوهنتون علوم طبی تهران در رشته تکنولوژی رادیولوژی شد. سپس لیسانس خود را از پوهنتون علوم طبی شهر تبریز ایران در سال ۱۳۷۹ بدست آورد.

جعفری در سال ۱۳۸۳ همراه با همسر و فرزند خود به افغانستان بازگشت و در پوهنتون علوم طبی کابل به عنوان اسیستانت استاد شروع به کار کرد. علاوه بر تدریس او در بخش های رادیولوژی شفاخانه فرانسوی مخصوص اطفال در کابل، مشغول به کار و نمایندگی وزارت تحصیلات عالی افغانستان را در کمیسیون مستقل انرژی اتمی این کشور به عهده داشت.

او در سال ۱۳۸۹ با بورس سازمان بین المللی انرژی اتمی، برای گذراندن دوره تخصص ارشد در رشته میکال فیزیک وارد پوهنتون سری برتانیه شد و بعد از اتمام این دوره به دلیل نتیجه عالی توانست بورس دوره دوکتورای این پوهنتون را از آن خود سازد. "شکردهخت" اکنون محصل دوره دوکتورا در مرکز فیزیک اتمی و تشعشع این پوهنتون می باشد.

جعفری تاکنون نشر دو مقاله علمی را در کارنامه خود دارد و چهار مقاله علمی دیگر را نیز در دست نشر دارد.

پایان

د پانو شمیره: له ۳ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ